

חטמ"ר אפרים

גזרת יקיר (עומק)

מודל כניסה לתע"מ: מצפה שמוליק ברמת גלעד ונחל קנה
מודל סיור שני: המרפסת של המדינה ודיר קלעה

גזרת טלמונים (עומק)

מודל כניסה לתע"מ: גבעת היקבים ועינות ענר
מודל סיור שני: תצפית חלמיש, יער אום-צפא ומעיין מאיר

גזרת מכבים (תפר)

מודל כניסה לתע"מ: המרפסת של המדינה ודיר קלעה
מודל סיור שני: גבעת היקבים ועינות ענר

גזרת צופים (תפר- גזמ"ר פנתר)

מודל כניסה לתע"מ: מצפה שמוליק ברמת גלעד ונחל קנה
מודל סיור שני: לבחירה בכלל הגזרה

סיור למפקדים - מסלול רכס צרידה

"ארץ חמדת אבות"

מודל יקיר - מצפה שמוליק ברמת גלעד ונחל קנה

מצפה שמוליק - רמת גלעד

המצפה משקיף מערבה אל גוש ההתיישבות בקרני שומרון והלאה אל מישור החוף. המצפה ממחיש את החשיבות האסטרוטגית והביטחונית של האזור. מהמצפה ניתן לראות את הכפר עזון, בו התקיימה בשנות ה-50 פעולת תגמול מרכזית בה באו לידי ביטוי מתח רב בין דבקות במשימה לבין רעות לוחמים ובלטו ערכי השליחות והמסירות בהתנהלות הלוחמים. כיום, הלוחמים בחטמ"ר ממשיכים באותה הרוח ופועלים נגד הטרור בכפרים שבמרחב. רמת גלעד הוא מאחז שהקים משה זר על שם בנו, גלעד זר ז"ל שנרצח בפיגוע ב-2001. בשנות ה-70 החל משה זר לרכוש קרקעות בשטח על פי התפיסה: "במקום בו תחרוש המחרשה שם יעבור גבולינו", דמותו מלמדת אותנו על ראשית ההתיישבות בהרי השומרון, התפיסות מאחוריה והתפתחותה לאורך השנים על סוגיה השונים.

נחל קנה

שמורת הטבע הגדולה ביותר בשומרון. הנחל חוצה את השומרון ממזרח למערב, מתחבר לירקון ונשפך בקצהו לים התיכון, לאורכו של הנחל מעיינות קטנים הפרוסים לאורך השמורה. השמורה מספרת את סיפור התפתחות המרחב, מתקופת התנ"ך ועד ימינו. ראשיתו, כשמוזכר בתור הקו המחלק את נחלות שבטי מנשה ואפרים - "וירד הגבול נחל קנה נגבה לנחל, ערים האלה לאפרים.. " (יהושע י"ז ט' י'). דרך בירוא אזור זה ע"י שבטי אפרים ומנשה ודמותו של יהושע כמנהיג. המשך סיפורו של המרחב בתקופה העות'מאנית, בנייתה של הרכבת החיג'אזית, הכרת שמורת נחל קנה כשמורת יער מנדטורית בתקופת המנדט הבריטי ועד השפעותיה של התפתחות ההתיישבות על המרחב והשמורה בעשורים האחרונים. במהלך ההדרכה נעבור מסלול רגלי, נשקיף על היישובים, הכפרים ומקורות המים שנגלים לאורך הדרך. בהליכה בשטח, נבין את חשיבות השמירה על החי והצומח וכיצד התמדדו עם הטופוגרפיה לאורך השנים והפכו את האתגר להזדמנות.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך

אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים.

מסלול הליכה: מסלול של כ-3 ק"מ בנחל קנה.

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל אפרים את ההגעה. יחס נשקים 1:10. אוטובוס ממוגן אבן.

"דברים שרואים מכאן"

מודל יקיר- המרפסת של המדינה ודיר קלעה

המרפסת של המדינה- פדואל

התצפית נמצאת בקצהו של היישוב פדואל, משקיפה לכיוון מערב וממנה ניתן לראות את כל ערי החוף ומכאן שמה של התצפית. המרחק בין התצפית לגוש דן הוא כ-12 ק"מ בקו אווירי, דבר הממחיש את החשיבות האסטרטגית והביטחונית של האזור. מהתצפית ניתן לראות את פריסת המרחב, הכפרים וההתיישבויות היהודיות שבו. גזרת אפרים ייחודית במשימת ההגנה שלה, בשל העובדה שיש בה רוב של התיישבויות יהודיות המורכבת משלל גוונים בחברה הישראלית.

אחד הכפרים הבולטים בנוף, הוא הכפר 'ראפאת' בו נולד וגדל המחבל יחיא עיאש שכונה 'המהנדס'. היה ממקימי גדודי 'עז-א דין אל-קאסם' של החמאס ואחד ממציאי שיטת פיגועי ההתאבדות בשנות ה-90 כחלק מהטרור הפלסטיני בישראל וחוסל בסוף שנות ה-90 במבצע נועז ברצועת עזה.

דיר קלעה

מבצר מהתקופה הביזנטית, הנמצא בסמיכות לתצפית 'המרפסת של המדינה' שהשתמר באופן כמעט מלא ומהווה אתר היסטורי המאפיין את המרחב. במבצר חיו נזירים שקיימו בו את אורחות חייהם הדתיים. בשל מיקומו האסטרגי של המבצר, הנזירים השתמשו בו גם כמקום הגנה. הנזירים היו מתבצרים ומשמיים כ"שומרי דרך" על מנת להשרות תחושת ביטחון אל מול השומרונים והערבים שחיו באזור. המבצר ממחיש את החשיבות ההיסטורית והאסטרטגית של האזור מאז ועד ימינו.

פרטים נוספים

וואצ'ר מוקד חינוך: אין צורך

אורך הסיור: כ-3 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות.

מסלול הליכה: הליכה של כ-0.5 ק"מ בדיר קלעה.

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל אפרים את ההגעה. יחס נשקים 1:10. אוטובוס ממוגן אבן.

"במרחק נגיעה מכאן"

מודל טלמונים - גבעת היקבים ועינות ענר

גבעת היקבים

אתר ארכאולוגי סמוך ליישוב חרשה ובו שרידי יישוב יהודי מתקופת בית שני. האתר נמצא באזור הררי, מה שהוביל לכך שההתיישבות באזור לאורך אלפי שנים התמודדה עם אתגרים רבים ומצאה פתרונות יצירתיים שיאפשרו התפתחות בתנאים הנתונים. כמו כן, באתר קיימת תצפית הצופה אל מישור החוף דבר הממחיש את החשיבות הביטחונית והאסטרטגית של האזור. בנוסף, התצפית משקיפה על יישובים וכפרים רבים במרחב ובניהם הכפר קיבייה - בו התקיימה פעולת תגמול מרכזית בגזרה.

עינות ענר

אתר ליד היישוב טלמון ובו שלושה מעיינות נביעה שאחד מהם נקרא "מעייני הנערים" אשר שופץ ע"י נוער טלמון לזכרם של שלושת הנערים גיל-עד שער (תושב טלמון), אייל יפרח ונפתלי פרנקל ז"ל שנחטפו בקיץ 2014 מצומת אלון שבות בדרכם לביתם על ידי מחבלים. לאחר החטיפה צה"ל יצא למבצע 'שובו אחים' לאיתור הנערים לצד פעילות נרחבת כנגד החמאס, עד שלאחר 18 יום נמצאו גופותיהם. מבצע זה היה הגדול ביותר מאז מבצע 'חומת מגן' בגזרת איו"ש. במהלך המבצע בלטה דמותם של משפחות הנערים, ובייחוד של אמותיהן, שהיוו דוגמא וסמל לאמונה ועוצמה והובילו לחיבור ואחדות בחברה הישראלית.

במבצע התקיים שיתוף פעולה משמעותי באזור עציון בין ההתיישבות לכוחות הביטחון מה שגרם בהמשך לשינויים בתפיסה המבצעית בגזרת איו"ש. מבצע 'שובו אחים' הוביל ליציאה למבצע 'צוק איתן' ברצועת עזה כנגד ארגון החמאס, מה שמלמד על הקשר וההשפעה שבין הזירות.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך

אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים.
מסלול הליכה: מסלול מעגלי של כ-1 ק"מ בגבעת היקבים.

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל אפרים את ההגעה. יחס נשקים 1:10. אוטובוס ממוגן אבן.

"והדרך עודנה נפקחת"

מודל טלמונים - תצפית חלמיש, יער אום-צפא ומעיין מאיר

תצפית חלמיש - נווה צוף

נמצאת בתוך היישוב חלמיש המשקיפה לכיוון פאתי רמאללה וביר זית, אזור יער אום צפא וגוש טלמונים. בשל מיקומה האסטרטגי, בתקופה הבריטית הוקמה במקום מצודה כחלק מרשת מצודות טיגארט, אשר מטרתה הייתה לשמור על הדרכים. המצודה הינה עדות חיה לשינויים שעברו על המרחב, ממצודה בריטית למשטרה ירדנית, דרך בסיס מג"ב ועד הבסיס להתיישבות היהודית של גרעין "נווה צוף", לאחר מלחמת ששת הימים.

יער אום צפא

שמורת טבע אשר חולשת על האזור של היישוב נווה צוף והכפר נבי סאלח והינה השמורה הראשונה שהוכרזה ע"י הבריטים בארץ ישראל. השמורה מספרת סיפור היסטורי על התקופות השונות של השלטון בארץ אשר הטביעו את חותמן בה. באזור התיישבו בני שבט אפרים, אשר במהלך תקופת ההתנחלות נתקלו בקשיים רבים בעקבות הגיאוגרפיה של המרחב המיוער, בסיפור התנ"כי יהושע מתמודד עם תלונות השבט ומגלה מנהיגות ייחודית. בעבר, האיזור אופיין בצמחיה ויערות רבים אך במהלך השנים, שונה והשתנה בעקבות מעשי האדם והתיישבותו במרחב.

מעין מאיר

המעין נקרא גם מעין הקשתות בשל צורתו הייחודית. ב-2006 שופץ המעיין ע"י תושבי חלמיש ושינו את שמו למעיין מאיר לזכרו של מאיר סגל ז"ל, אחד ממקימי היישוב נווה צוף. מהמעין ניתן לראות את הכפר 'דיר ניזאם' שבקרבתו חורבה המזוהה עם העיר המקראית 'תיבנה' שעל פי אחת מהמסורות, שם נקבר יהושע בן נון, בנחלת שבט אפרים.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך

אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים.

מסלול הליכה: מסלול מעגלי ביער אום צפא באורך 1.5 ק"מ.

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל אפרים את ההגעה. יחס נשקים 1:10. אוטובוס ממוגן אבן.

"מעשה אבות סימן לבנים"

מודל מפקדים - מסלול זריחה ברכס צרידה

רכס צרידה - מסלול זריחה

מסלול רכס צרידה הוא מקטע מנחל שילה, אחד מיובליו הגדולים של הירקון. במהלך המסלול נבקר במערה קרסטית שבקצה שלה תצפית מרשימה אל פרסת נחל שילה הייחודית ונכיר את היסטוריית המקום, הסיפור התנ"כי העולה ממנו והקשר לדילמות פיקודיות הרלוונטיות גם היום.

צרידה נזכרת בתנ"ך במקום אחד בלבד: "וירבעם בן נבט אפרתי מן הצרדה ושם אמו צרועה, אישה אלמנה, וירם יד במלך" (מלכים יב). דרך הסיפור התנ"כי נכיר את דמותו של ירבעם בן נבט, שנולד וגדל בכפר הקטן - 'צרידה' והפך להיות המלך הראשון של ממלכת ישראל.

את המסלול נתחיל משער היישוב פדואל, בירידה אל הנחל הנמצא ממש מתחתינו. נחצה את ערוץ הנחל ונתחיל לטפס במעלה ההר, בראשו יחכה לנו נוף מדהים לעבר אגן נחל שילה והרי גופנא, וכמובן, חורבת צרידה. מראש המצוק נמשיך מזרחה ונגיע לפתחה של המערה הקרסטית, מהמערה נרד לאורך הנחל עד נקודת הסיום בצומת ה'W'.

מסלול מהנה, חווייתי ושובר שגרה הכולל שיח פיקודי, סיפור תנ"כי והכרות עם הגזרה מנקודת מבט ייחודית. מומלץ לעשות את המסלול כמסלול זריחה.

פרטים נוספים

זואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך

אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה.

מסלול הליכה: מסלול של כ-3 ק"מ

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל אפרים את ההגעה. יחס נשקים 1:10. אוטובוס ממוגן אבן.

